

***„Válsághelyzetek hatása a
pénzügyi és a rendvédelmi
szektorra”***

Tanulmánykötet

2022

*„Válsághelyzetek hatása a pénzügyi és a
rendvédelmi szektorra”*

Tanulmánykötet

Dr. Szendi Antal 60. születésnapjára

Kézirat lezárva: 2022.

Kiadja:
a Magyar Rendészettudományi Társaság
Vám- és Pénzügyőri Tagozata

Szerkesztette:
Szabó Andrea
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes

Felelős kiadó:
Szabó Andrea

ISBN: 978-615-6456-05-2

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

Tartalomjegyzék

Szerzők	8
Lektorok	10
Előszó és köszöntő!	12
Baráti köszöntések	14
Tanulmányok	24
Balázs Zsolt - Csaba Zágon - Nagy Klaudia: Válságkezelés az adó- és pénzügyi nyomozásban – a Covid19 világjárványra adott válaszok.....	26
Bogotyán Róbert Lajos: A felderítő tevékenység kiemelt szerepe a büntetés-végrehajtási intézetekben a Covid19 humánjárvány idején	40
Borzán Anita - Szekeres Bernadett: Gazdaságvédelem: számviteli értékelés szerepe a világjárvány hatásainak kezelésében.....	50
Czene-Polgár Viktória: Az óra körbe jár, de a forint marad – pénzügyi válságok és megoldási kísérletek 1892-től 1947-ig	62
Czenczer Orsolya: A koronavírus okozta válsághelyzet hatása a büntetés-végrehajtásra – rövid kitekintés	74
Erdős Ákos: Egyes „jövedéki drogok” iránti kereslet alakulása Magyarországon a Covid19 járvány első időszakában	82
Halasi Nóra: Az élelmiszerfogyasztás tendenciái az Észak-alföldi régióban.....	94
Lippai Zsolt - Csatári Károly: A budapesti Gozsdu-udvar rendezvényei biztosításának magán és közbiztonsági aspektusai	108
Magasvári Adrienn: A pénzügyőri szolgálat utánpótlásának kihívásai	124
Nagy Zoltán András: A lezárások kriminogén veszélyei.....	138
Pajor Andrea: Válság-adó-válságadó	150
Potoczki Zoltán: Válságadók az orosz-ukrán konfliktus tükrében.....	160
Suba László: Egy kommunikációs csatorna reneszánsza: Az újra „feltalált” telefon	170
Szabó Andrea: Rendvédelmi szervből központi hivatal – elemzés a jogszabályok tükrében	176
Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes: A járványok elleni védekezésben használt leggyakoribb védőeszközök tarifális besorolása, különös tekintettel a Covid19-re	186

Szerzők

- Balázs Zsolt, dr., mesteroktató,
pénzügyőr ezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék,
balazs.zsolt@uni-nke.hu
- Bogotyán Róbert, dr., mb. tanszékvezető,
bv. ezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Büntetés-végrehajtási Tanszék,
bogotyán.robert@uni-nke.hu
- Borzán Anita, Dr., PhD, egyetemi docens,
Budapesti Gazdasági Egyetem Pénzügyi és Számviteli Kar,
Számviteli Tanszék,
borzán.anita@uni-bge.hu
- Czenczer Orsolya, Dr., PhD, egyetemi docens, tudományos főmunkatárs,
bv. alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Rendészettudományi Kar,
Büntetés-végrehajtási Tanszék,
czenczer.orsolya@uni-nke.hu
- Czene-Polgar Viktória, Dr., PhD., tanársegéd,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
czene-polgar.viktoria@uni-nke.hu
- Csaba Zágón, Dr., PhD., adjunktus,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
csaba.zagon@uni-nke.hu
- Csatári Károly, kapitányságvezető-helyettes,
rendőr alezredes,
Budapesti Rendőr-főkapitányság, VII. kerületi Rendőrkapitányság,
CsatariKa@budapest.police.hu
- Erdős Ákos, tanársegéd,
pénzügyőr őrnagy
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
erdos.akos@uni-nke.hu
- Halasi Nóra, kockázatkezelési referens,
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Hajdú-Bihar Megyei Adó- és Vámigazgatósága,
Kockázatkezelési Osztály,
halasi.nora@nav.gov.hu
- Lippai Zsolt, mesteroktató
rendőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék,
doktori hallgató, Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Doktori Iskola,
lippai.zsolt@uni-nke.hu

- ▶ Magasvári Adrienn, tanársegéd,
 pénzügyőr alezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék
magasvari.adrienn@uni-nke.hu
- ▶ Nagy Klaudia,
 pénzügyőr főhadnagy,
 NAV Bűnügyi Főigazgatóság
- ▶ Nagy Zoltán András, Dr., PhD., egyetemi docens,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Gazdaságvédelmi-, Kiberbűnözés Elleni Tanszék.
nagy.zoltan.andras@uni-nke.hu
- ▶ Pajor Andrea, dr., mesteroktató,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék
pajor.andrea@uni-nke.hu
- ▶ Potoczki Zoltán dr., mesteroktató
 pénzügyőr alezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék
potoczki.zoltan@uni-nke.hu
- ▶ Suba László, dr., tanársegéd,
 pénzügyőr alezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék
suba.laszlo@nav.gov.hu
- ▶ Szabó Andrea, Dr., PhD, tanszékvezető egyetemi docens,
 pénzügyőr ezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék
szabo.andrea@uni-nke.hu
- ▶ Szekeres Bernadett, Dr., PhD, egyetemi adjunktus,
 Eötvös Loránd Tudományegyetem,
 Gazdálkodástudományi Intézet,
szekeres.bernadett@gtk.elte.hu
- ▶ Zsámbokiné dr. Ficskovszky Ágnes, mesteroktató,
 pénzügyőr alezredes,
 Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
 Vám- és Pénzügyőri Tanszék
zsambokine.ficskovszky.agnes@uni-nke.hu

Lektorok

- Magasvári Adrienn, tanársegéd,
pénzügyőr alezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
magasvari.adrienn@uni-nke.hu
- Molnár Katalin, Dr., PhD., egyetemi docens,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Magatartástudományi Tanszék,
molnar.katalin@uni-nke.hu
- Nábrádi András, Dr., PhD., egyetemi tanár,
Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar
nabradi.andras@econ.unideb.hu
- Németh Zsolt, Dr., PhD, egyetemi docens,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Kriminológiai Tanszék,
kriminologus@gmail.com
- Pallo József, Dr., PhD, habilitált egyetemi docens,
bv. ezredes, főtanácsos,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Tudományos dékánhelyettes,
pallo.jozsef@uni-nke.hu
- Szabó Andrea, Dr., PhD., tanszékvezető egyetemi docens,
pénzügyőr ezredes,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Vám- és Pénzügyőri Tanszék
szabo.andrea@uni-nke.hu
- Szendrei Ferenc, Dr., Ph.D., tanszékvezető egyetemi docens,
rendőr ezredes, rendőrségi főtanácsos,
Nemzeti Közszerológálati Egyetem Rendészettudományi Kar,
Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék
szendrei.ferenc@uni-nke.hu
- Szlifka Gábor, Dr., PhD.,ellenőrzési igazgatóhelyettes
NAV Pest megyei Adó- és Vámigazgatóság
szlifka.gabor@nav.gov.hu
- Vágó Zoltán dr., főosztályvezető
bv. ezredes,
BVOP Felderítési Főosztály
- Vörös Géza, Dr. PhD., történész, levéltáros, főosztályvezető
Állambiztonsági Szolgáltatok Történeti Levéltára
voros.geza@abtl.hu
- Zsitnyánszky Lilla, okl. vámszakértő

Szabó Andrea*: Rendvédelmi szervből központi hivatal – elemzés a jogszabályok tükrében

---

Absztrakt

A tanulmány célja, hogy ismertessen egy folyamatot, amely során egy egykori rendvédelmi szerv státusa, egy másik közigazgatási szervvel történt integrációt követően megváltozott. És nem csak a kormányzati igazgatásban meglévő státusa, hanem a foglalkoztatottak jogviszonya is átalakult.

Az új jogviszony – adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony – kiemelte a hivatásos állományt a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény, a kormánytisztviselőket pedig a közszolgálati tisztviselőkről szóló törvény személyi hatálya alól.

A kutatás során vizsgáltam a szerteágazó jogszabályi háttérrel és áttekintettem a rendelkezésre álló hazai releváns szakirodalmat.

A kutatás eredményeként egy világos és áttekinthető képet kapunk a Nemzeti Adó- és Vámhivatal aktuális állapotáról és helyéről a kormányzati igazgatás szerteágazó rendszerében.

Kulcsszavak: *hivatásos szolgálati jogviszony, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony, kormányzati igazgatás, rendvédelmi feladat, Nemzeti Adó- és Vámhivatal*

Abstract

The aim of this paper is to describe a process whereby the status of a former law enforcement agency has changed following its integration with another public administration organization. And not only has its status in the government administration changed but also the legal status of its employees.

The new legal status - that of tax and customs officer - removed professional staff from the scope of the law on the service status of the professional staff of law enforcement agencies, and government officials from the scope of the law on civil servants.

Throughout the course, of this research, I examined the diverse legislative background and reviewed the available relevant domestic literature.

The research has resulted in a clear and transparent picture of the current status and position of the National Tax and Customs Administration (hereinafter: NTCA) in this complex system of government administration.

Keywords: *professional civil service, tax and customs civil service, government administration, law enforcement function, National Tax and Customs Administration*

***

---

* Dr. Szabó Andrea, PhD., pénzügyőr ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, NKE RTK, Vám- és Pénzügyőri Tanszék; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8224-4089>, szabo.andrea@uni-nke.hu

Bevezetés

A kormányzat integrációval kapcsolatos célkitűzéseit a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: NAV tv.) preambulumból, valamint a jogszabály miniszteri indoklásából ismerhettük meg, amelyek szerint az összevonásnak szervezetrányítási és – főként – gazdaságossági indokai voltak. A két szervezet összevonásától a központi költségvetés előirányzatainak hatékonyabb és gazdaságosabb teljesítését, valamint az államháztartási érdekek hatékonyabb érvényesítését várta a kormányzat.

A két hatóság munkáját egy minőségileg új és hatékonyabb dimenzióba kívánta átemelni a jogalkotó, mely a költségvetési bevételeket az eddiginél nagyobb összegben szedi be, költséghatékonyabb módon. További célkitűzés volt az egységes és egyszerűbb eljárási formák bevezetése, ezzel is csökkentve a vállalkozások és a háztartások adminisztratív terheit. A NAV létrehozása tekintetében – a hatékonyabb és a minőségileg új szervezet alapjainak megteremtése mellett – fontos célkitűzés volt a rendészeti jelleg és a hivatásos szolgálati jogviszony megőrzése is (Magasvári, 2015).

A két szerv egyesítését elrendelő kormányhatározat (1147/2020) egyben kormánybiztost nevezett ki az integráció előkészítésének érdekében (Szabó, 2012).

Az összevonás előkészítésére rendkívül rövid idő – kevesebb, mint fél év – állt rendelkezésre, annak ellenére, hogy a szervek alaptevékenységükben, működési folyamataikban igen eltérő képet mutattak. Ezen specialitások első lépésként csak a legszükségesebb mértékű, elsősorban funkcionális területen megvalósuló összevonásokat tették lehetővé 2011. január elsejével, ide értve pl. a jogi, gazdasági feladatokat.

Az új szerv – a VP-hez hasonlóan – háromszintű¹ belső tagozódással és három szakmai ággal – adóügyi, vám- és pénzügyőri, bűnügyi – kezdte meg működését, amely szakmai ágak a központi hivatal szintjétől egészen az alsó fokú szervekig leképeződnek (Magasvári, 2021c).

Az integráció első fázisában a szakmai szervek összevonása a megyei (alsó fokú) és a regionális (középfokú) szinteken nem történt meg, tehát a vámszakmai szervek különállása az adószakmai szervektől megmaradt. A NAV felsőfokú szerve a Központi Hivatal lett, amelyet az elnök hét elnökhelyettes útján irányít.

2015 őszén újabb jogalkotási folyamat kezdődött, amely nem csak a státusztörvényt, hanem az anyagi és eljárási jogszabályokat, miniszteri rendeleteket, szervezeti dokumentumokat és nem utolsósorban az alapító okiratot, szervezeti és működési szabályzatokat, valamint ügyrendeket is érintette (Balaska, 2015). A kormányhivatalból 2016. január 1-től központi hivatal lett, de a fegyveres rendvédelmi feladatok ellátása továbbra is a hatóság feladatkörében maradt (Szabó, 2016).

A NAV tv. – az 1. §-ban – államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó, a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében kiadott rendeletében kijelölt miniszter által irányított, központi hivatalként működő központi költségvetési szervként nevesíti a megújult szervezetet. Ennek megfelelően a NAV központi hivatalként működik tovább, úgy, hogy a rendvédelmi feladatait is ellátja, így a törvény ilyen irányú módosításával (2015: CXCI. tv.) létrejött a törvény által létrehozott központi hivatal kategóriája, amely fegyveres rendvédelmi feladatokat lát el, és amely felett az irányítást miniszter gyakorolja.

---

¹ Az APEH 2010. októberétől működött háromszintű szervként.

A NAV – mint központi hivatal – fegyveres rendvédelmi feladatai

A szervezet ilyen jellegű feladataira, mind a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Kit.), mind pedig a NAV tv. tartalmaz utalásokat, azáltal, hogy a Kit. 36. § (1) bekezdése alapján „A központi hivatal törvény vagy kormányrendelet által létrehozott, miniszter irányítása alatt álló különös hatáskörű központi kormányzati igazgatási szerv.” A 37. § (1) bekezdése szerint pedig „Törvénnyel központi hivatal akkor hozható létre, ha a központi hivatal rendvédelmi feladatokat lát el.”

A NAV tv. pedig megerősíti, hogy a NAV – mint központi hivatal – államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó központi költségvetési szerv.

A NAV törvény 35. §-a szolgál útmutatóként a szervezet által ellátandó rendvédelmi feladatok katalógusáról, így ide kell sorolni a határon végzett feladatokat, a bűnüldözési, bűnmegelőzési, felderítési és nyomozási, a vám- és jövedéki ellenőrzési, a mélységi ellenőrzési, az őrzésvédelmi, a hatósági, a végrehajtási eljárási feladatokat, valamint e tevékenységek irányítását, felügyeletét és ellenőrzését is.

A NAV tv. 13. § (7) bekezdése szerint a testület végzi a nyomozóhatósági jogkörébe utalt bűncselekmények megelőzését, felderítését és nyomozását, (Vankó, 2017; Aszalós, 2020), illetve a pénzmosás elleni hatósági tevékenység ellátásával kapcsolatos feladatokat, majd ezt a tevékenységet a törvény a 35. §-ban – ahogyan arra az előbbiekben utaltam – rendvédelmi tevékenységként is nevesíti.

A rendészettel foglalkozó szakirodalomban (Balla, 2014) számtalan vélekedés alakult ki arra nézve, hogy a bűnüldözés a rendészet részét képezi-e, itt kell megemlíteni Christián László gondolatát, amely alapján, „Egyesek szerint a nyomozás a rendészeti igazgatás részének tekinthető. Mások a közbiztonság fenntartása, valamint a bűnüldözés dichotómiáját akként oldják föl, hogy a nyomozást az igazságszolgáltatás egyik elemeként, a büntetőper előkészítő szakaszaként tartják számon.” (Christián, 2011, p. 120.) A szerző véleménye megegyezik fenti gondolattal, miszerint a folyamatban lévő, még be nem fejezett cselekmények elkövetésének felderítését, megakadályozását szolgáló tevékenység, bűnügyi rendészeti tevékenység.

A NAV bűnügyi ága által felderített és vizsgált bűncselekményeknek nincs közvetlen kihatásuk a közrendre és nincs közük az állampolgárok – szó szoros értelmében vett – biztonságérzetéhez sem. Ezek a cselekmények zömében az állami költségvetést károsítják, általában magánszemély sértettjük sincs, így a lakosság tudomást sem szerez arról, hogy ezek a jogsértő magatartások ténylegesen mekkora kárt okoznak az országnak.

A NAV tv. 13. §-a kifejezetten nevesíti a „rendészeti és igazgatási” feladatokat (Pajor, 2021), amelyek: a szabálysértések felderítése és elbírálása, a személyi védelmek teljesítése, anyagi javak és előállított, őrizetbe vett, valamint letartóztatott személyek őrzése és kísérése, a mélységi ellenőrzési feladatok megvalósítása, valamint a határátkelőhelyek üzemeltetése.

A jogszabály által a NAV hatáskörébe utalt és kifejezetten „rendvédelmi” jellegűnek titulált feladatokkal kapcsolatos intézkedési jogosultságok a NAV tv. 36. §-ban kerültek tételesen felsorolásra, melyeket megismerve az tapasztalható, hogy ezek nagy része a vám- és jövedéki jogszabályok előírásának betartására irányul.

A felsorolásból világosan kifejezésre jut, hogy az ott nevesített hatósági eljárások célja azon állami (pénzügyi) érdek biztosítására irányul, hogy a költségvetést megillető adók, díjak befizetésre kerüljenek, annak teljesítése alól ne lehessen kibújni.

Ha rendészettudományi szempontból vizsgáljuk, úgy vélem, ezt a tevékenységet a rendészeti funkciók (Finszter, 2008) közül az őrködéshez lehetne sorolni.

Amíg azonban a rendőrség a közterület rendjét sértő és veszélyeztető magatartások kapcsán végzi őrködési, jelenléti feladatát, addig a pénzügyőrök e tevékenységüket az állami adóbevételek biztosítása érdekében teszik.

Mindezen túlmenően arról is érdemes szólni, hogy például a járőrtevékenység vagy a mélységi ellenőrzés kapcsán – áttételesen – a pénzügyőrök munkája is hatással lehet egy-egy terület közbiztonságára, amikor az egyenruhás járőrök közterületi jelenléte eredményezheti az illegális árucikkek árusításának visszaszorulását vagy csökkentheti a nem kívánatos személyek jelenlétét.

Amennyiben a pénzügyőröket jogszerűen végzett tevékenységükben bárki akadályozza, úgy a tetteges erőszak leküzdésére, megtörésére jogosultak kényszerítő eszközt használni, azaz a pénzügyőröket is felruházta a jogalkotó a legitim fizikai erőszak alkalmazásának monopóliumával (Erdős, 2022a).

A feladatrendszer alapját 4 fő feladattípus képezi:

1. Az illegális tevékenységek megelőzését és felderítését célzó ellenőrzési feladatok, melyek a kereskedelmi és a személyforgalom tekintetében egyaránt jelentkeznek. Azok az általános ellenőrzési feladatok tartoznak ide, amelyeket a határokon és a belső területeken (közutak mentén, közterületeken, piacokon, zöldhatáros területeken) kezdeményeznek a pénzügyőrök. Fő jellemzője, hogy az ellenőrzés nem konkrét árura, vagy tevékenységre irányul. Az intézkedések bevezetése pillanatában az ellenőrzést végző még nem tudja, hogy talál-e valamit az ellenőrzés során, és ha igen, akkor mi lesz az, illetve milyen kategóriájú jogsértéssel találkozik. E körbe sorolhatóak továbbá – speciális esetként – a társhatóságokkal közösen végrehajtott ellenőrzések is, amikor az adott társhatóság egy konkrét termékkörrel vagy szolgáltatással kapcsolatosan vizsgálódik, a vámhatóság pedig általános ellenőrzést végez.
2. Az illegális tevékenységek megelőzését és felderítését célzó ellenőrzési feladatok eredményeként keletkező eljárási feladatok, melyek szakterületi hovatartozását a felderítés tárgyát képező áru jellege határozza meg.
3. Az egyes szakterületeket érintő jogszabályokban meghatározott hatósági felügyelethez köthető ellenőrzési feladatok, melyek elsősorban a regisztrált gazdálkodókkal kapcsolatosan jelentkeznek. Ezek a feladatok a vám- és pénzügyőri szakterületre jellemzőek, melyek alapját elsősorban a meghatározott tevékenységi engedélyekkel rendelkező, regisztrált gazdálkodók köre adja. Ilyen ellenőrzés például a vámszakterület vonatkozásában az utólagos ellenőrzés, továbbá a fémkereskedelmi telephelyek ellenőrzése.
4. A legális forgalom keretében szállított árukkal kapcsolatos eljárási feladatok. Ezek az eljárások a legális forgalmat érintő adminisztrációs feladatokhoz, a vám-, adó- és egyéb díj- és járulék kiszabásokhoz és bevételezésekhez kapcsolódó feladatok (Szabó, 2013; Erdős, 2021b).

Az évtized végére változás állt be a rendészeti feladatok egységes koordinációjában, amelyet a rendészeti koncepció megalkotása tett lehetővé. Az új koncepció kialakítását indokolta, hogy a járőrtevékenység vizsgálata során a NAV Bevetési Igazgatósága, valamint a megyei (fővárosi) adó- és vámigazgatóságok járőr tevékenységében párhuzamosságokat, koordinációs hiányosságokat figyeltek meg. Emellett a szervezeti egységek elnevezései, a járőrök szolgálat szervezése, technikai felszereltsége és a használatban lévő szolgálati gépjárművek egyaránt rendkívül változatos képet mutattak. Ehhez kapcsolódott, hogy az idősödő járőrállomány a bizonytalan jövőkép és előmeneteli lehetőségek korlátozottsága miatt kevésbé volt motivált (Erdős et al., 2020). A rendészeti koncepció arra irányult, hogy a szervezetben rendelkezésre álló erőforrásokat koncentráltan, feladatait tekintve járőrellenőrzésre specializáltan alkalmazza, és létrehozson egy magas színvonalon és hatékonyan működni képes

országosan jelen lévő szervezeti egységet, amelynek alapját a NAV Bevetési Igazgatósága adta (Bakai et al., 2021).

A rendvédelmi szervtől a központi hivatalig – jogszabályok tükrében

Az integrációt megelőzően a VP-t a Ksztv. egyértelműen a rendvédelmi szervek közt sorolta fel, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (régi Hszt.) szintén rendvédelmi szervként, sőt fegyveres szervként nevesítette, a szervezeti törvény (2004:XIX. tv.) pedig fegyveres rendvédelmi, államigazgatási szervként azonosította a szervezetet.

Az integrációt követően, az újonnan létrejött adó- és vámhatóságot, a Ksztv.-ben már nem találjuk a rendvédelmi szervek közt, hiszen a NAV, a NAV tv. szerint, kormányhivatalként kezdte meg a működését, mégpedig olyan kormányhivatalként, amely fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellát. Ebben az időszakban az egyetlen ilyen különös típusú kormányhivatal a NAV volt. A régi Hszt. esetében azzal a megoldással találkozunk, hogy a rendvédelmi szervek közül kiemeli a jogalkotó, de a fegyveres szervek halmazában benne maradt. Ezt természetesen indokolta a NAV hivatásos állományú tagjának egyenruha- és fegyverviselési jogosultsága, továbbá az intézkedési és szolgálati fellépési jogai és kötelezettségei, valamint az általa alkalmazható kényszerítő eszközök sora.

2016. január elsején újra megváltozott a NAV jogállása, amely a NAV tv. alapján, államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó központi hivatalként működő központi költségvetési szerv lett. A Ksztv. lekövette ezt a változást és a jogalkotó a központi hivatalnál megjeleníti azt a speciális szervet, amely fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellát. Az új Hszt. viszont a NAV esetében is a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek terminológiát alkalmazza. Az új fogalom használatát az indokolhatja, hogy részben vagy egészében olyan új szervek jöttek létre, amelyek feladataik alapján csak részben tekinthetők rendvédelmi szervnek (Bogár, 2021; Christián, 2022). Finszter (2018) szerint ezzel a megfogalmazással az új. Hszt. „feloldotta a rendészet és rendvédelem kettősségét” (Finszter, 2018, p. 38.)

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. CXXX. törvény (továbbiakban: NAV Szj. tv.), amely ugyan a szervezet jogállásán nem változtatott, a NAV foglalkoztatottjainak jogállását azonban teljesen új alapokra helyezte és azt is kijelenthetjük, hogy befejezte a 2011-ben megkezdett integrációt a szervezet és a személyi állomány szintjén is. Az új státustörvény egyértelműen és egységesen megkülönbözteti a NAV teljes állományát a közszféra egyéb jogállási normáitól, és le is választja a NAV foglalkoztatottakat ezekről a háttérjogszabályokról, elvégezve ezzel a NAV jogelőd szervezeteinek maradéktalan, a szervezeti és funkcionális összeolvadáson túli integrációját (Magasvári, 2021a; Magasvári 2021b; Erdős, 2021a; Szilvássy, 2021).

Ennek megfelelően 2021. január elsejétől az új Hszt. már nem tartalmaz rendelkezéseket – kivéve a XXIX. Fejezet, a Magyar Rendvédelmi Karra vonatkozó szabályok – a NAV hivatásos állományú tagjaira vonatkozóan, hiszen nincs már ilyen jogállású foglalkoztatott a NAV-ban.

A Ksztv. helyett pedig a Kit.-ben kell keresnünk a központi hivatalokra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket (Kovács, 2018; Hazafi és Ludányi, 2021), amelynek szövege nem változott a korábbi szabályozáshoz képest.

Dátum	Ksztv./Kit	Hszt./új Hszt.	VP tv./NAV tv./NAV Szj. tv.
2010. december 31.	rendvédelmi szerv	rendvédelmi szerv és fegyveres szerv	fegyveres rendvédelmi, államigazgatási szerv
2011. január 1.	A kormányhivatal különös típusa az államigazgatási feladatok mellett fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó kormányhivatal.	fegyveres szerv	államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat is ellátó kormányhivatal
2016. január 1.	Törvényben központi hivatal akkor hozható létre, ha a központi hivatal fegyveres rendvédelmi feladatokat lát el.	rendvédelmi feladatokat ellátó szerv (rendvédelmi szerv)	államigazgatási és fegyveres rendvédelmi feladatokat ellátó (...)
2021. január 1.	Törvénnyel központi hivatal akkor hozható létre, ha a központi hivatal rendvédelmi feladatokat lát el.	-	központi hivatalként működő központi költségvetési szerv

1. számú táblázat Jogszabályi változások 2010-2021

Forrás: szerző saját szerkesztése

Összegzés

Elmondható, hogy a NAV szervezetén belül továbbra is jelen vannak a korábbi vám- és pénzügyőri feladatok, és a rendészeti feladatok végrehajtása meghatározott szervezeti egységek (igazgatóságok járőrosztályai, Bevetési Igazgatóság, Bűnügyi Főigazgatóság nyomozati és felderítő szervei) kötelezettsége.

A rendészeti ellenőrzés definíciója is felállítható a korábban leírtakból, azaz

- egy nem hatósági felügyelethez kötődő ellenőrzés,
- amely általában a határátkelőhelyeken és az ország mélyégi területein (zöldhatáron, közutak mentén, közterületeken, piacokon) valósul meg,
- amely általános, valamennyi jogellenes cselekményt magában foglaló szempontrendszerre figyelemmel kerül végrehajtásra,
- amely célja a jogszabályokban rögzített jogi tárgyak védelme,
- befejezését követően, annak eredményeként megindításra kerülnek az egyes vám- és pénzügyőri szakterületek, illetve társhatóságok hatáskörébe tartozó eljárási cselekmények (szabálysértési-, büntető-, jövedéki-, közigazgatási eljárás).

Megfogalmazható az az észrevétel is, hogy a NAV különböző szakterületei közt a rendészet egyfajta igen sajátos helyet foglal el, ugyanis amíg más szakterületek alapvető tevékenységét, a szakterületi feladatokat, jogosultságokat és kötelezettségeket, eljárási szabályokat, egy nevében is hozzárendelt jogszabály (adó, vám, jövedék) rögzíti, addig vám- és pénzügyőri rendészeti szabályozás nincs, kivéve a NAV tv. általános jellegű feladat-meghatározásait.

A rendészet és a rendvédelem kapcsán kialakult teoretikus vita a mai napig nem zárult le a rendésztudomány képviselői között, s továbbra is érezhető egy terminológiai zavar (Balla, 2020). E szakterminológiai kettősség egyik legszemléletesebb megnyilvánulása a NAV-ot érintő jogi szabályozásban érhető tetten. Erdős (2021a) is éppen a NAV kapcsán jegyzi meg, miszerint *„a rendészet és rendvédelem kifejezések alkalmazása körül kialakult bitvita talán csak teoretikus jelentőségűnek tűnhet, azonban a terminológiai fordulatok következtelen alkalmazása azonnal praktikus problémaként jelenik meg, amint a szervezetek működését, vagy az állományt érintő jogok és kötelezettségek rendszerét befolyásoló jogalkotói döntés meghozatalára kerül sor”* (Erdős, 2021a, p. 35.). A jogalkotó ugyanis azzal együtt, hogy különleges kötelezettségeket terhel a rendvédelmi feladatokat ellátó szervekre, bizonyos körülmények között előnyben is részesíti őket. A természetbeni vagy pénzügyi természetű juttatások egy része (pl. kedvezményes nyugdíj, fegyverpénz, különleges pótlékok) legmélyebb lényegük szerint annak a különleges feladatellátásnak – nevezzük: szolgálatnak – az elismerésére szolgál, amelyet a közrend és közbiztonság fenntartásáért felelős szervek felelős tagjai végeznek. Nota bene, a jogalkotó ezen döntéseivel mindenkor a feladatok jellegének specialitását húzza alá és nem az adott szerv sajátosságainak tulajdonít jelentőséget. Ezt igazolja, hogy a tűzoltók és rendőrök közös nevezők mentén részesülnek ezekben a juttatásokban, holott a rendőri és a katasztrófavédelmi intézmények sok tekintetben markánsan eltérnek egymástól. A hivatásos állomány feladatellátásának társadalmi jelentősége és a szolgálat jellege azonban mind a két esetben azonos.

A rendészet közfeladata a közrend, közbiztonság fenntartása. S miként minden más közigazgatási ágazatnak, úgy ennek is megvan a maga speciális eszközrendszere, nevezetesen: (1) rendészeti intézkedések, (2) a legitim erőszak-monopólium és (3) titkos eszközök alkalmazása (Balla, 2017). A NAV pénzügyőrei szolgálatteljesítésük során szintén jogosultak különleges rendészeti intézkedések gyakorlására, a legitim fizikai erőszak, és meghatározott körben titkos eszközök alkalmazására is. Az állami adó- és vámhatóság esetén módos elvitathatatlanul része a rendészeti szervek rendszerének, s bizonyos értelemben önálló szakigazgatási ágát képezi a rendészetnek (Erdős, 2022b). Mindezekből okszerűen következik, hogy a NAV pénzügyőreinek tevékenysége mögött ugyanolyan mérvű társadalmi érdek húzódik meg, mint más fegyveres rendészeti szervek esetében, amelyeket a jogalkotó rendvédelmi szervként nevesít.

A NAV jogállásának sokéves változásai egyértelműen felhívják a figyelmet arra, hogy a rendészet és rendvédelem szakterminusok konstellációjában a leginkább szerencsés megoldás az lenne, ha a rendészetet az igazgatási ág és az intézmények jellegének, míg a rendvédelmet elsősorban a feladat sajátosságainak leíró kifejezésként használnánk. Hasonlóképp konkludál Erdős (2021b), aki szerint arra *„a rendvédelem kifejezés elsősorban az egyes rendészeti szervek speciális tevékenységi körének (differentia specifica) leírásaként, jelzőjeként alkalmazható”* (Erdős, 2021b, p. 34.).

Ahogy azt már korábban megállapítottuk, a NAV feladatrendszere összetett, az adminisztratív intézkedésektől az ellenőrzéseken át a bünyügyi/rendvédelmi jellegű feladatokig terjed. Mivel az általános jellegűnek tekinthető kormányzati igazgatásról szóló jogszabály a NAV-ot nem sorolja a rendvédelmi szervek közé, így indokolható, hogy a speciálisnak tekinthető új Hszt. és a NAV tv. sem használja ezt a terminológiát. Annak ellenére, hogy az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban álló pénzügyőri munkakört betöltő foglalkoztatottaknak – hasonlóan a hivatásos szolgálati jogviszonyban állókhoz – fegyver és kényszerítő eszköz használatához kapcsolódó többletkötelezettsége van. 2021. január elsejétől az ilyen munkakört betöltők létszáma is behatárolható, kb. 3600 fő, amely a NAV foglalkoztatottak létszámának kb. 1/5-öd része. A tényleges fegyveres jellegű szolgálatot el nem látó pénzügyőri állomány esetében a fegyver- és kényszerítő eszköz viselési, valamint intézkedési kötelezettség megszűnt, azonban az állomány pénzügyőr státuszának egyes elemeit (egyenruha és rendfokozat megtartása, rendfokozatban előmenetel) megtarthatta.

Irodalomjegyzék

- [1] Aszalós A (szerk.) (2020). Pénzügyi nyomozók 1999-2019. Budapest, Nemzeti Adó- és Vámhivatal
- [2] Bakai K. P. et al. (2021). Nemzeti Adó- és Vámhivatal: a vám-, jövedéki-, bűnügyi és rendészeti feladatok krónikája. In.: Christián L. et al. (szerk.) A rendszerváltás hatása a rendészetre. (pp. 193-222.) Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó
- [3] Balaska A. (2015). Operatív bizottság jött létre a NAV átalakításával összefüggő feladatokra. Pénzügyőr. 15(11)
- [4] Balla Z. (2014). A rendészet unortodox jellegű megközelítése. In.: Gaál Gy. – Hautzinger Z. (szerk.) Tanulmányok a „Biztonsági kockázatok – rendészeti válaszok” című tudományos konferenciáról. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XV. kötet (pp. 101-109.) Pécs
- [5] Balla Z. (2017). A rendészet alapjai és egyes ágazatai. Budapest, Dialóg Campus Kiadó
- [6] Balla Z. (2020). Ockham borotvája és a rendészet. Magyar Rendészet, 20(3), 15—26. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.1>
- [7] Bognár L. (2021). Közszolgálati jog II. A rendvédelmi szervek szolgálati joga. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet
- [8] Christián L. (2011). A rendészet alapvonalai, önkormányzati rendőrség. Győr, Universitas-Győr Nonprofit Kft.
- [9] Christián L. (2022). Komplementer rendészet. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó
- [10] Erdős Á. (2021a). A rendészeti igazgatás alapjai. In. Erdős Á. (szerk.) Integrált pénzügyőri ismeretek 1. (pp. 13-35). Budapest, MRTT VPT
- [11] Erdős Á. (2021b). Pénzügyőri szolgálati ismeretek 2.0. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata
- [12] Erdős Á. (2022a). Lebilincselő helyzet: a pénzügyőri erőszak alkalmazásának szakmai és jogi dilemmái. Magyar Rendészet, 22(1) 37-48. <https://doi.org/10.32577/mr.2022.1.2>
- [13] Erdős Á. (2022b). A pénzügyi rendészet intézkedési joga. Budapest, Ludovika Kiadó
- [14] Erdős Á. et al. (2020). NAV Café. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. Magyar Rendészet, 20(1), 170-171. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10>
- [15] Finszter G. (2008) A rendészeti szervek működésének jogi alapjai. Budapest, RTF Alkotmányjogi és Közigazgatási Jogi Tanszék
- [16] Finszter G. (2018) Rendészettan. Budapest, Dialóg Campus Kiadó
- [17] Hazafi Z. – Ludányi D. (szerk.) (2021). Kommentár a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvényhez. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- [18] Kovács É. (2018). A magyar közigazgatás szervezeti és hatásköri rendszere. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem
- [19] Magasvári A. (2015). Különböző jogállású szervek integrációja. In: Szabó Sz. – Szakács G. Közszolgálati HR-, menedzsment. Budapest, NKE Szolgáltató Kft.
- [20] Magasvári A. (2021a). Egy új jogviszony „születése” – az adó- és vámhatósági szolgálati jogviszony vizsgálata. In.: Csaba Z. – Zsámbokiné Ficskovszky Á. (szerk.) Tehetség, szorgalom, hivatás. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata (pp. 69-86) <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2012.1.5>

- [21]Magasvári A. (2021b). A Nemzeti Adó- és Vámhivatal pénzügyőreinek jogviszonyára vonatkozó általános szabályok. In.: Erdős Á. (szerk.) Integrált pénzügyőri ismeretek I. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata. (pp. 59-82)
- [22]Magasvári A. (2021c) A Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerepe, szervezete, feladatai, személyi állománya. In.: Erdős Á. (szerk.) Integrált pénzügyőri ismeretek I. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata (pp. 36-58)
- [23]Pajor A. (2020). Az EKÁER-ellenőrzések rendészeti jellege. Magyar Rendészet. 20(1) <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.7>
- [24]Szabó A. (2012) Kormányhivatal – rendészet? Magyar Rendészet. 12(4) (pp. 147-153)
- [25]Szabó A. (2013).Rendészeti kontroll a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál. Magyar Rendészet. 13(2) (pp. 95-102)
- [26]Szabó A. (2016). Egy új „státusú” központi hivatal rendvédelmi feladatai. In.: Deák J. et al. (szerk.) A toll sokszor erősebb, mint a kard. Budapest, NKE Szolgáltató Nonprofit Kft. (pp. 200-210)
- [27]Szilvássy Gy. (2021). Gondolatok a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló új törvény és az alapjogi korlátozások kapcsolatáról. In.: Czene-Polgár V. et al. (szerk.) Tradíció, tudomány, minőség – 30 éves a Vám-és Pénzügyőri Tanszék. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozata. (pp. 105-116) <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2021.2.5>
- [28]Takács A. (2013). A közigazgatás feladatai. In: Temesi I. (szerk.) A közigazgatás funkciói és működése. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem.
- [29]Vankó L. (2017). Az adózás kriminalizálása és annak aktualitásai. In.: Domokos A. (szerk.) A költségvetés büntetőjogi védelme. Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. (pp. 73-81)

Jogszabályok:

- [1] 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
- [2] 2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
- [3] 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
- [4] 2015. évi CXCI. törvény az egyes törvényeknek a Nemzeti Adó- és Vámhivatal átalakításával, valamint a költségvetési tervezéssel és gazdálkodással kapcsolatos módosításáról
- [5] 2018. évi CXXV. törvény a kormányzati igazgatásról
- [6] 1996. évi XLIII. törvény a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról
- [7] 2004. évi XIX. törvény a Vám- és Pénzügyőrségről
- [8] 2020. évi CXXX. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról
- [9] A pénzügyminiszter 25/2020. (XII. 30.) PM utasítása a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Szervezeti és Működési Szabályzatáról

- [10]A Kormány 1147/2010. (VII. 7.) Korm. Határozata az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és a Vám- és Pénzügyőrség egyesítését előkészítő kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól
- [11]485/2015. (XII. 29.) Korm. rendelet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveinek hatásköréről és illetékességéről